

Dyrkning af efterafgrøder

Flere og flere landmænd har indset, at dyrkning af efterafgrøder har flere positive effekter på jorden, og desuden fører til øgede udbytter i hovedafgrøderne

Mål for dyrkning af efterafgrøder

1. Forbedring af jordens frugtbarhed

via øget indhold af blandt andet kulstof og den derved øgede biologiske aktivitet, reduktion af skader på jordstrukturen, forbedret evne til at binde nedbør og øget vandinfiltration. Altså får jorden øget frugtbarhed. Efterafgrøder medvirker også til at sænke sygdomstrykket. Dyrkning af efterafgrøder udgør dermed en hurtigt virkende og meget enkel foranstaltning, som giver bedre og mere stabil krummestruktur. Det forbedrer jordens varme-, luft- og vandressourcer. Nogle arter efterafgrøder kan også målrettet modvirke jordpakning.

2. Kvælstofopbevaring

Beskytter grundvandet og modvirker erosion, fordi de optager de næringsstoffer, som den foregående afgrøde har efterladt (især nitrat og fosfat). I efterafgrødernes biomasse kan der bindes op til 140 kg N/ha, og denne store mængde kvælstof kan til dels udnyttes af efterfølgende afgrøder. Forebyggelsen af jorderosion på grund af vind og vand er af særlig betydning, hvor jorden er let.

3. Biodiversitet omfatter flere niveauer, hvoraf artsrigdommen er et aspekt. At bevare den biologiske mangfoldighed

er en vigtig opgave ud over de mange øvrige funktioner, som landbruget har ansvar for. Landbrugssektoren yder allerede et stort bidrag til biodiversiteten og vil fremover sikre og videreudvikle disse ydelser (Sammenslutningen af Landbrugsråd 2010).

Efterafgrøder sommer og vinter

Efterafgrøderne kan placeres forskellige steder i sædskiftet - og derfor skelnes der mellem to former:

- sommer-efterafgrøder
- vinter-efterafgrøder

Den vigtigste etableringsmetode er stubsåning = sommer-efterafgrøder.

Med dyrkningen af disse udnyttes den tilbageblevne vækstperiode efter høst af hovedafgrøden.

De forskellige arters egnethed afhænger i høj grad af den mulige såtid og dyrkningsmålet. Sammenlagt er der dog en stor palette af forskellige arter og blandinger til rådighed. Udnyttelse af tørstof og udviklingen af bestanden afhænger meget af lokalitet, sånings-tidspunkt og vejrforhold. Ved tidlig udsåning kan op til fire måneders plantevækst opnås.

Dyrkning af vinter-efterafgrøder forfølger lignende mål som sommer-efterafgrøder.

Hårdføre vinter-efterafgrøder sås i sensommeren (fra slutningen af august)

til efteråret. Hvis de skal anvendes til kvælstofbinding om efteråret/vinteren, skal såning ske i det tidlige efterår. Det kan give en god etablering, som sørger for binding af næringsstofferne - ikke mindst i milde vintre og i det tidlige forår.

Hvis vinter-efterafgrøderne står til april/maj det følgende år, kan de på let jord trække meget vand ud af jorden, hvis foråret er tørt. Dette kan hæmme udviklingen af de efterfølgende afgrøder. På grund af den påkrævede overvintring af afgrøderne er der kun få arter at vælge mellem inden for vinter-efterafgrøder.

Arter eller artsblandinger?

Tidligere blev der fortrinsvis udsået enkelte arter, men nu er der adskillige og forskellige artsblandinger til rådighed. Valg af artsblanding bør bestemmes af formålet med dyrkningen.

Ved anvendelse af blandinger skal der tages hensyn til, at arternes konkurrenceevne hos de unge planter er meget forskellig. Det betyder, at bestanden sjældent svarer til sammensætningen af den aktuelle frøblanding.

Eller også skal man sørge for at blande, så arter med svag konkurrenceevne får en chance for at spire og udvikle sig.

Af Dr. Edgar Techow, Landbrugsrådet, Slesvig-Holsten

Der er mange muligheder for at vælge netop de efterafgrøder, man har brug for på de enkelte marker. Her er der bælgplanter i blandingen, så den må på nuværende tidspunkt ikke bruges som pligtig efterafgrøde.

Fig. 1: Indhold af kvælstof i jorden i dybden 0-90 cm samt i biomassen af TG-1 efter korndyrkning

